

Odborníci jednali o projektu Zpřítomnění národní kulturní památky Závist

16.6.2022 - | Krajský úřad Středočeského kraje

Současný návrh prezentace půdorysů pozůstatků předpokládané architektury zjištěných archeologickým výzkumem vzbudil pozornost nejširší veřejnosti.

Středočeský kraj zorganizovat již dvě veřejná představení projektu Zpřítomnění. Na březnovém, které se konalo přímo v lokalitě Na Závisti, byl oznámen záměr projednání návrhu se zástupci odborné veřejnosti, univerzity, archeologických pracovišť, památkářů a kulturních institucí. **„Jsme si vědomi velké pozornosti, které se tomuto projektu dostává ze stran široké veřejnosti. Chtěli jsme proto dát prostor i odborníkům, aby se vyjádřili ke způsobům prezentace archeologických nálezů na Závisti,”** vysvětluje záměr kraje radní pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu Václav Švenda.

Setkání proběhlo 26. května 2022 v budově Archeologického ústavu AV ČR v Praze. Cílem diskuse specialistů na krajinu, architektů, památkářů i archeologů, bylo nechat zaznít validní argumenty, týkající se této problematiky. O výsledcích diskuse informuje ředitelka Ústavu archeologické památkové péče Středních Čech Irena Benková: **„Odborníci se většinou shodli, že prezentace archeologických nálezů na Akropoli národní kulturní památky Závist je vhodná, jeho konkrétní podoba však musí respektovat prostředí celé památky, nejen nevelké části, které se případné úpravy dotknou. To je dnes přírodní a je i důvodem, proč je národní kulturní památka Závist současně chráněna jako Evropsky významná přírodní lokalita.“** Arch. J. Pleskot poté představil úpravu projektu, která betonové barevné desky nad jednotlivými archeologicky zjištěnými objekty nahradí přitesanými na sucho kladenými kameny.

Tato varianta řešení byla na začátku června projednána v užším týmu, ve kterém byli zastoupeni, kromě představitelů Archeologického ústavu Akademie věd České republiky a Ústavu archeologické památkové péče Středních Čech, rovněž odborníci Národního památkového ústavu. Ti jsou památkovými garanty této národní kulturní památky. **„Upravená varianta, tedy štípaný kámen jako základ nadzemních konstrukcí a úprava ostatních povrchů umožňující nekontrastní přechod z okolního porostu do prostoru dotčeného projektem „zpřítomnění“ daleko lépe respektuje prostředí památky a její krajinný kontext,”** shrnuje výsledky jednání ředitelka Benková.

Hradiště a keltské oppidum Závist je chráněno jako kulturní památka (rejst. č. ÚSKP 11739/1-1879; od 3. 5. 1958). Národní kulturní památkou je (rejst. č. ÚSKP 163) od 1. 6. 1989. Dnes je, včetně ochranného pásma, chráněno přes 400 ha plochy bývalého hradiště a jeho okolí. Jedná se o lokalitu, kterou dnes pokrývá zejména les. Předmětem ochrany jsou zde archeologické nemovitě a movité nálezy v jejich původním uložení tj. v zemi, včetně terénního reliéfu. Z pohledu vývoje lokality spadá největší rozmach osídlení do období 9. - 8. stol. před n. l. a poté v 5. - 4. stol. před n. l. Postupně vzniklý systém opevnění vymezil plochu 170 ha a představuje nejrozsáhlejší pravěký opevněný celek na území Čech. Archeologické výzkumy, soustředěné zejména na tzv. Akropoli, odhalily půdorysy několika různých objektů označovaných jako svatyně, jejichž analogie jsou hledány v etruském nebo řeckém prostředí. Jde nepochybně o jednu z nejdůležitějších lokalit doby laténské v Čechách i ve střední Evropě. Akropole hradiště byla zkoumána Archeologickým ústavem AV ČR v Praze, v. v. i. v letech 1963-1990. Sondy po archeologických výzkumech nebyly hned po ukončení výzkumů zasypány

a obnažené situace dlouhodobě degradovaly. Bezprostřednímu zániku odhalených konstrukcí bylo zabráněno tím, že péčí Středočeského kraje (prostřednictvím Ústavu archeologické památkové péče středních Čech - ÚAPPSČ) byl celý prostor v roce 2004 zavezen inertním materiálem. Navzdory této intervenci je prostor akropole i dnes neudržovaným prostorem, který (kromě informační tabule) nijak nereflektuje hodnoty, pro které je prostor prohlášen NKP.

<https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/home/-/blogs/odbornici-jednali-o-projektu-zpritomneni-narodni-kulturni-pamatky-zavist>